

Sygn. akt VIII U 1516/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 21 lutego 2017 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach VIII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Kalinka
Protokolant:	Ewa Grychtol

po rozpoznaniu w dniu 21 lutego 2017 r. w Gliwicach

sprawy B. C. (...)

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

o zwrot nienależnie pobranego świadczenia

na skutek odwołania B. C.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z.

z dnia 14 lipca 2016r. i 7 grudnia 2016r. **nr** (...)

zmienia zaskarżone decyzje w ten sposób, że stwierdza że przychód osiągnięty przez B. C. w roku 2015 nie przekroczył niższej kwoty granicznej ustalonej dla tego roku i nie pobrał nienależnego świadczenia w kwocie 1344,71 zł (jeden tysiąc trzysta czterdzieści cztery złote siedemdziesiąt jeden groszy).

(-) SSO Teresa Kalinka

Sygn. akt VIII U 1516/16

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lipca 2016r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w Z. w oparciu o przepisy ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2016r., poz. 887 ze zm.) i ustawy z dnia

13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j.: Dz. U. z 2016r., poz. 963 z późn. zm.) dokonał rozliczenia emerytury w roku rozliczeniowym trwającym od dnia

1 stycznia 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. Po dokonaniu rozliczenia emerytury za ww. rok rozliczeniowy Oddział ustalił, że ubezpieczony B. C. pobrał nienależnie emeryturę w łącznej kwocie 5.573,51 zł. Równocześnie ZUS zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w powyższej kwocie.

Z kolei decyzją z dnia 7 grudnia 2016r., wydaną w toku niniejszego procesu, organ rentowy dokonał ponownego rozliczenia emerytury w roku rozliczeniowym trwającym od dnia 1 stycznia 2015r. do dnia 31 grudnia 2015r. Po ponownym dokonaniu rozliczenia emerytury za ww. rok rozliczeniowy Oddział ustalił, że ubezpieczony pobrał

nienależnie emeryturę w łącznej kwocie 1.344,71 zł. Równocześnie ZUS zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranego świadczenia w powyższej kwocie.

W odwołaniu od pierwszej z wymienionych wyżej decyzji i w toku procesu ubezpieczony B. C. domagał się zmiany tych decyzji podnosząc, iż ZUS w nieprawidłowy sposób ustalił jego przychód za rok 2015. Uzasadniając swoje stanowisko podniósł, że ZUS w sposób nieuprawniony przyjął jego przychód z okresu zatrudnienia w (...) M., którego faktycznie mu nie wypłacono. Dalej wskazał, że wynagrodzenie od tego pracodawcy zostało mu zasądzone wyrokiem Sądu, jednak postępowanie egzekucyjne zostało przez komornika umorzone, ze względu na brak możliwości przeprowadzenia egzekucji.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując swoje dotychczasowe stanowisko.

Sąd ustalił, co następuje:

Odwołujący B. C., urodzony w dniu (...), jest uprawniony do emerytury.

W oświadczeniu o osiągnięciu przychody z dnia 1 grudnia 2014r. odwołujący wskazał, iż pozostaje w zatrudnieniu ze stosunku pracy i w roku 2015 zamierza osiągać przychody w wysokości nie powodującej zawieszenia lub zmniejszenia świadczenia.

W związku z powyższym organ rentowy podjął ubezpieczonemu, za ten rok, wypłatę emerytury w pełnej wysokości.

W dniu 4 lutego 2016r. A. W. (...) Handlowo – Usługową (...) jako pracodawca odwołującego nadesłał do organu rentowego zaświadczenia potwierdzające przychód osiągniany przez B. C.

w okresie od 10 września 2015r. do 31 października 2015r. w łącznej kwocie 3.216,48 zł. Następnie w dniu 15 lutego 2016r. Zakład (...) Sp. z o.o. w B. jako pracodawca odwołującego nadesłał do organu rentowego zaświadczenia potwierdzające przychód osiągniany przez B. C. w roku 2015

w łącznej kwocie 9.195,77 zł. W tym samym dniu ubezpieczony złożył w ZUS pisemne oświadczenie, w którym wskazał, że w roku 2015 osiągał przychody: w (...) od 8 stycznia 2014r. do 2 marca 2015r., (...) Sp. z o.o. w R. od 19 lutego 2015r. do 8 lipca 2015r. oraz w (...) Sp. z o.o. w B. od 9 lipca 2015r. do nadal. Następnie w dniu 2 marca 2015r. odwołujący złożył w organie rentowym „informację roczną dla osoby ubezpieczonej” wystawioną przez (...) Sp. z o.o. jako pracodawcę odwołującego. Z treści tego dokumentu wynika przychód osiągniany przez B. C. za poszczególne miesiące, w okresie od marca 2015r. do sierpnia 2015r. w łącznej kwocie 10.179,75 zł.

Następnie w ramach prowadzonego postępowania wyjaśniającego organ rentowy zwracał się kilkukrotnie do w (...) i do ubezpieczonego o przedstawienie zaświadczenia potwierdzającego osiągniany przez niego przychód od tego pracodawcy.

W toku postępowania przed organem rentowym odwołujący, ani też (...) nie nadesłali żądanego przez ZUS zaświadczenia. W związku z powyższym organ rentowy ustalił przychód osiągnięty przez ubezpieczonego u tego pracodawcy

w roku 2015, na podstawie deklaracji zgłoszeniowych złożonych przez tego pracodawcę do systemu informatycznego ZUS. Jako kwotę tego przychodu ZUS przyjął 15.892,61 zł.

W oparciu o powyższe dokumenty organ rentowy ustalił, iż łączna kwota przychodu odwołującego za rok 2015 wyniosła 38.484,61 zł i przekroczyła niższą kwotę graniczną wynoszącą 32.911,10 zł, co uzasadniło zmniejszenie emerytury ubezpieczonego o kwotę 5.573,51zł. W związku z powyższym organ rentowy wydał pierwszą z zaskarżonych decyzji.

W toku procesu odwołujący podnosił, że nieprawidłowo przyjęto jego przychód z tytułu zatrudnienia w (...), bowiem pracodawca ten już od grudnia 2014r. nie wypłacał odwołującemu należnych wynagrodzeń. Nie doszło zatem do osiągnięcia przychodu, z tytułu łączącego ubezpieczonego z tym pracodawcą, stosunku pracy.

W oparciu o przedłożone przez odwołującego zestawienia operacji na jego rachunku bankowym wynika, że (...) dokonało ostatniego przelewu

z wynagrodzeniem odwołującego za czerwiec 2014r., w lipcu 2014r. Po tej dacie pracodawca ten nie dokonywał już żadnych przelewów wynagrodzenia, na rzecz odwołującego.

Z przedłożonego przez odwołującego pisma Wojewódzkiego Urzędu Pracy

w K. (k.49) wynika, że w dniu 29 lipca 2015r. Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych przekazał na rachunek bankowy (...) kwotę brutto 8.304,26 zł, z przeznaczeniem na wypłatę należnego odwołującemu wynagrodzenia. Ze znajdującego się w aktach emerytalnych ubezpieczonego (k.218) „poświadczenia dla celów świadczeń emerytalno – rentowych” wynika, że kwota powyższa została przez pracodawcę ubezpieczonego wskazana, jako podstawa wymiaru składek za miesiąc lipiec 2015r. Z kolei z przedłożonych przez odwołującego zestawień operacji na jego rachunku bankowym wynika, że w dniu 29 lipca 2015r. (...) wypłaciło mu kwotę 5.805,83 zł z tytułem przelewu – zaległe wynagrodzenie.

Organ rentowy w oparciu o dokumenty przedłożone przez odwołującego w toku procesu, dokonał ponownie stosownych wyliczeń i ustalił, że łączna kwota przychodu odwołującego za rok 2015 wyniosła 34.255,81 zł i przekroczyła niższą kwotę graniczną wynoszącą 32.911,10 zł, co uzasadniło zmniejszenie emerytury ubezpieczonego o kwotę 1.344,71 zł. W związku z powyższym organ rentowy wydał drugą z zaskarżonych decyzji.

Powyższe okoliczności faktyczne zostały przez Sąd ustalone na podstawie akt organu rentowego, dołączonych przez ubezpieczonego zestawień operacji na jego rachunku bankowym (k.33-39), jak również jego wyjaśnień (k.53).

Sąd ocenił zgromadzony materiał dowodowy jako kompletny i wiarygodny, a poprzez to – mogący stanowić podstawę ustaleń faktycznych w sprawie.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 104 ust 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2016r., poz. 887 ze zm.): prawo do emerytury lub renty ulega zawieszeniu lub świadczenia te ulegają zmniejszeniu, na zasadach określonych w ust. 3-8 oraz w art. 105, w razie osiągnięcia przychodu z tytułu działalności podlegającej obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 2 oraz z tytułu służby wymienionej w art. 6 ust. 1 pkt 4 i 6 ”.

Za działalność podlegającą obowiązkowi ubezpieczenia społecznego, o której mowa w ust. 1, uważa się zatrudnienie, służbę lub inną pracę zarobkową albo prowadzenie pozarolniczej działalności, z uwzględnieniem ust. 3.

Zgodnie z ust 1a dla emerytów i rencistów prowadzących pozarolniczą działalność za przychód, o którym mowa w ust. 1, przyjmuje się przychód stanowiący podstawę wymiaru składki na ubezpieczenia społeczne w rozumieniu przepisów o systemie ubezpieczeń społecznych.

W myśl z art. 104 ust. 7 i 8 ww. ustawy prawo do emerytury, renty z tytułu niezdolności do pracy oraz renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba, ulega zawieszeniu w razie osiągnięcia przychodu w kwocie wyższej niż 130 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy, ostatnio ogłoszonego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego. W razie osiągnięcia przychodu w kwocie przekraczającej 70 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia za kwartał kalendarzowy ostatnio ogłoszonego przez Prezesa GUS, nie wyżej jednak niż 130 % tej kwoty, świadczenie ulega zmniejszeniu o kwotę przekroczenia, nie większą jednak niż kwota maksymalnego zmniejszenia obowiązująca w dniu 31.12.1998 r. w wysokości:

1. 24 % kwoty bazowej obowiązującej przy ostatniej waloryzacji w 1998 r. - dla emerytury lub renty z tytułu całkowitej niezdolności do pracy;

2. 18 % kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy;
3. 20,4 % kwoty bazowej, o której mowa w pkt 1 - dla renty rodzinnej, do której uprawniona jest jedna osoba.

Zgodnie z art. 104 ust. 9 cyt. ustawy kwoty maksymalnych zmniejszeń, o których mowa w ust. 8, podlegają podwyższeniu, przy zastosowaniu wskaźnika waloryzacji emerytur i rent w kolejnych terminach waloryzacji.

Z kolei zgodnie z art. 138 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych osoba, która nienależnie pobrała świadczenia, jest obowiązana do ich zwrotu.

Za nienależnie pobrane świadczenia w rozumieniu ust. 1 uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie lub zawieszenie prawa do świadczeń albo wstrzymanie wypłaty świadczeń w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenia była pouczona o braku prawa do ich pobierania;
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie fałszywych zeznań lub dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzenia w błąd przez osobę pobierającą świadczenia ”.

Jak stanowi § 3, ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 22 lipca 1992r. w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty, emeryt zawiadamia organ rentowy niezwłocznie o podjęciu (zaprzestaniu) pracy, służby lub działalności, zwanej dalej "działalnością". W zawiadomieniu o podjęciu działalności emeryt i rencista składa oświadczenie, czy jego zamiarem jest osiągnięcie dochodu:

- 1) nie powodującego zawieszenia ani zmniejszenia świadczeń,
- 2) powodującego zmniejszenie świadczeń albo
- 3) powodującego zawieszenie świadczeń.

Zgodnie natomiast z § 4 tegoż rozporządzenia jeżeli z oświadczenia emeryta wynika, że jego zamiarem jest osiągnięcie dochodów:

- 1) nie powodujących zawieszenia ani zmniejszenia świadczeń - organ rentowy wypłaca świadczenia w pełnej przysługującej wysokości,
- 2) powodujących zmniejszenie świadczeń - organ rentowy zmniejsza wysokość świadczeń:
 - a) o 24% kwoty bazowej - w przypadku emerytury i renty inwalidzkiej I i II grupy,
 - b) o 18% kwoty bazowej - w przypadku renty inwalidzkiej III grupy,
 - c) o 20,4% kwoty bazowej - w przypadku renty rodzinnej, do której uprawniona jest 1 osoba,

Wypłata świadczeń w pełnej wysokości, zmniejszenie świadczeń albo zawieszenie wypłaty świadczeń następuje do czasu, aż emeryt lub rencista zmieni treść złożonego wcześniej oświadczenia.

Kwestia sporna w niniejszej sprawie sprowadza się do tego, czy mając na względzie ustalony stan faktyczny i obowiązujące przepisy należy uznać, iż odwołujący B. C. w spornych okresach pobrał nienależne świadczenie, a tym samym czy jest zobowiązany do jego zwrotu, czy też nie.

W oparciu o zebrany materiał dowodowy Sąd uznał, iż organ rentowy decyzją

z dnia 14 lipca 2016r. nieprawidłowo rozliczył emeryturę odwołującego za rok 2015, co zresztą przyznał sam organ rentowy wydając w dniu 7 grudnia 2016r. kolejną decyzję dokonującą ponownego rozliczenia emerytury odwołującego za rok 2015.

Zdaniem Sądu również i w tej decyzji ZUS dokonał nieprawidłowego rozliczenia emerytury odwołującego za rok 2015, tj. niezgodnie z przepisami art. 103 - 106 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2016r., poz. 887 ze zm.), ustalając że łączna kwota przychodu osiągniętego w 2015 roku w okresie od 1 stycznia 2015r. do 31 grudnia 2015r. wynosiła 34.255,81 zł i przekroczyła niższą kwotę graniczną wynoszącą 32.911,10 zł, co uzasadniło zmniejszenie emerytury ubezpieczonego o kwotę 1.344,71 zł i tym samym niezasadnie zobowiązał ubezpieczonego do zwrotu nienależnie pobranej emerytury w kwocie 1.344,71 zł za 2015r.

Kwota przychodu osiągniętego przez odwołującego w 2015r. nie została prawidłowo ustalona przez organ rentowy. Prawidłowo ZUS przyjął kwotę przychodu osiągniętego przez ubezpieczonego w tym roku z tytułu zatrudnienia u A. W. (...) Handlowo – Usługową (...) w łącznej kwocie 3.216,48 zł, w Zakładzie (...) Sp. z o.o. w B. w łącznej kwocie 9.195,77zł. i w (...) Sp. z o.o. w łącznej kwocie 10.179,75zł. Równocześnie jednak organ rentowy nieprawidłowo ustalił przychód osiągnięty przez B. C. w roku 2015, z tytułu jego zatrudnienia w (...) w łącznej kwocie 15.892,61 zł, a po korekcie dokonanej w drugiej z zaskarżonych decyzji, w łącznej kwocie 11.633,81 zł. ZUS przyjął bowiem, w sposób nieuprawniony, wynagrodzenia, jakie rzekomo pracodawca ten wypłacił odwołującemu w roku 2015, za styczeń w kwocie 1.732,02 zł i za luty w kwocie 1.627,53 zł. ZUS argumentował, że kwoty te zostały przez pracodawcę wykazane w deklaracjach rozliczeniowych płatnika składek, jako podstawy wymiaru składek za te miesiące. Faktycznie jednak, co wynika z przedstawionych przez ubezpieczonego zestawień operacji na jego rachunku bankowym, kwoty te nie zostały mu w rzeczywistości wypłacone. Jedynym przelewem, jaki otrzymał w roku 2015 od (...), była wypłata zaległego wynagrodzenia w kwocie 5.805,83 zł netto, co odpowiada kwocie 8.304,26 zł brutto.

Przychodem podatnika ze stosunku pracy są otrzymane lub pozostawione do dyspozycji pracownika świadczenia pieniężne i świadczenia w naturze ze stosunku pracy Za moment powstania tego rodzaju przychodu uznaje się datę faktycznego otrzymania wynagrodzenia przez pracownika (art. 16 ust. 2pkt 57 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych) . Pracodawca (...) M. nie miał prawa umieścić w informacji PIT kwot, które nie zostały pracownikowi w danym roku wypłacone. Niewypłacone wynagrodzenie nie stanowi podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne (wyrok SN z dnia 10 września 2009 roku sygn. I UZP 5/09). Uiszczenie składki na ubezpieczenia społeczne bez wypłaty wynagrodzenia było niezgodne z prawem.

Zgodnie z § 1, pkt 3 rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej w sprawie szczegółowych zasad zawieszania lub zmniejszania emerytury i renty z dnia 22 lipca 1992r. (Dz.U. Nr 58, poz. 290) za dochód osiągnięty uważa się faktyczny dochód uzyskany przez emeryta lub rencistę w danym roku kalendarzowym, z zastrzeżeniem ust. 5

Tym samym skoro pracodawca faktycznie wypłacił jedynie kwotę 8.304,26 zł brutto, to nie można, wyłącznie na podstawie składanych przez niego deklaracji rozliczeniowych, przyjąć do przychodu osiągniętego przez odwołującego w roku 2015, kwot: 1.732,02 zł za styczeń i 1.627,53 zł za luty, bowiem faktycznie nie zostały one wypłacone, co w ocenie Sądu wykazał odwołujący.

Powyższe pozwoliło na przyjęcie, że łączny przychód ubezpieczonego ze stosunku pracy wynosił w roku 2015 30.896,26 zł i tym samym nie przekroczył niższej kwoty granicznej wynoszącej za ten rok 32.911,10 zł, co nie uzasadniło zmniejszenie emerytury ubezpieczonego.

Reasumując, w przedmiotowej sprawie ubezpieczony nie jest zobowiązany do zwrotu kwot nienależnie pobranego świadczenia, za rok 2015 w kwocie 1.344,71 zł, zatem należało uznać, że zaskarżone decyzje są nieprawidłowe.

Biorąc wszystkie powyższe względy pod uwagę Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. orzekł, jak sentencji wyroku.

(-)SSO Teresa Kalinka